

HD 15/4-93

Ny forsvarsminister — uten bakgrunns- kunnskaper?

Da oberst Birger Ljungberg, sjefen for Østfold infanteriregiment nr. 1, møtte som forsvarsminister i sin første regjeringskonferanse i desember 1939, fortalte statsminister Nygaardsvold ham at det politiske ville regjeringen ta seg av. — Men en forsvarsminister er en politisk person.

Chr. Christensen har etter den skjebne Ljungberg fikk i London-tiden, sagt at obersten er den eneste bortsett fra trellen Kark som ikke har hatt noe defensorat. Han ble sendt på oppdrag til Canada, og Oscar Torp overtok motstrebende hans plass som forsvarsminister. Den nye utenriksminister Trygve Lie mente at hjemmefronten ønsket Ljungbergs avgang. Nygaardsvold holdt igjen, men måtte til slutt inngå et kompromiss. Ljungberg fikk permisjon for å samle norskåttede frivillige i USA og Canada. Et slags folkeeventyr om å gjete kongens harer.

Oscar Torp, som utvilsomt var meget dyktig siden han hadde opp-

nådd å bli formann i landets største parti, hadde en heller negativ bakgrunn som forsvarsminister. Han var ved lagmannsrettsdom 6. juni 1924 (stadfestet av Høyesterett) dømt for å ha sabotert vår militære beredskap fradømt retten til i 10 år å tjenestegjøre i rikets krigsmakt. Hvilket vel neppe heller var hans utpregede ønske.

Torp hadde faktisk vært forsvarsminister i Nygaardsvolds første regjering. Chr. Christensen har sannsynligvis truffet den beste formulering om Arbeiderparti-veteranenes forhold til forsvaret, når han skriver: — Johan Nygaardsvold, Oscar Torp og flere med dem stolte intuitivt ikke på militærvesenet. De dvelte ved tidligere tider da de oppfattet offiserer som noe fascistanstrøkne, arbeiderbevegelsens fiender.

Da Torp ble forsvarsminister i London-regjeringen, slo dette tilbake. En rekke marineoffiserer skrev i april 1942 et brev til Den kongelige norske regjering, det såkalte løytnantbrevet. Hovedinnholdet var at regjeringen ikke hadde deres tillit fordi den hadde unnlatt å styrke Forsvaret i årene før krigsutbruddet, hadde vist manglende handlekraft etc. «Vi vil spesielt påpeke at Forsvarsdepartementet bør ledes av en mann som allerede i fredstid viste en positiv innstilling til Forsvaret, fortrinnsvis en med militær innsikt». Regjeringen hadde nær besluttet at brevskriverne skulle interneres på Isle of Man. Kongen selv dempet gemyttene på begge sider. At den var Haakon VIIs råd reddet regjeringen.

Men det må være hevet over tvil at antimilitaristen Oscar Torp gjorde en førsteklasses innsats som forsvarsminister i London-regjeringen. Den nå avgåtte forsvarsminister, som betraktes som ekspert på forsvarsspørsmål, har bent frem vært den uheldigste forsvarsminister landet har hatt på lenge. Han har preket om VEU-tropper og FN-tropper. Nå vil han «fornye og dyrke båndene til USA». Det kan man kalle politisk slalåm.

Egentlig bør man hilse den nye forsvarsminister Kosmo velkommen.

Anton Olstad

103143